

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Rad bodi Traiecte[n]sis Episcopi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

credidisset: nullam fieri vel diminutione cinerum, vel cōmotione membrorum spiritibus iniuriam: quia manifesta res esset credentibus, hoc martyribus proficere ad honorem, quod profuisset credentibus ad salutem. Statimque tali visione firmatus, religiosi Imperatoribus precē detulit, ac sine mora vlla quod tam pie postulerat impetrauit: vt translata ad basilicam omni studio preparatam sancti viri reliquias, non tam temeraria violaret audacia, quā ambitiosius veniantis colerent obsequia.

Quod nunc huic opusculo superest, omnes legentes, omnes intelligant audientes, causam salutis nostræ in fide stare, neque sine causa Deum Euangelica voce dixisse: Credis hoc? Cui cum responsum fuisset, Credo: ait: Fiat tibi secundum fidem tuam. Non quod Dominus scrutator cordis & renum, de illius credulitate nesciret: sed vt de his, quæ de Dominicis virtutibus dicerentur, aut in his, quæ nobis tribui posceremus, non debere nos dubiè credere commoneret. Vnde quia & ipse Saluator de talibus viris dixit, Si feceritis voluntatem meam, iam non dicam vobis seruos, sed amicos: & idem sub prophetali voce testatus est: Mihi autem nimis honorati sunt amici tui Deus. & iterum: Hi sunt, qui venerunt de tribulatione magna, qui lauerunt stolas suas in sanguine Agni, qui sequuntur agnum, de quorum beatitudine dictum est: Plantati in domo Domini, in atrijs domus Dei nostri stabunt. & iterum: Preciosa in conspectu Domini, mors sanctorum eius. & iterum: Exultabunt sancti in gloria, latrabuntur in cubilibus suis: Gloria hæc est omnibus sanctis eius: quibus non solum credere in Christum, sed & pro Christo pati, ac vitam post resolutionem corporum cum Christo esse donatum est. Amicos Dei autem dilectos Deo non negligamus vt mortuos, sed honoremus vt viuos: quia non dubia fide certum est, quod si eorum fideliter suffragia postulemus, fideliter patrocinia sentiemus. Quia etiam si illorum studia cessarent, ille optata prepararet, qui cogitationum non solum præsentium inspector, verum etiam cognitor futurorum, dum rogantur sui, se intelligit honorari: Qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Ioan. 11.
Psal. 7.

Ioan. 15.
Psal. 138.
Apoc. 7.

Psal. 91.
Psal. 115.
Psal. 149.

Nota.

SUI
96
10
FV

MARTYRIVM alterius Saturnini & Sifinni Diaconi, quære in gestis Marcelli Papæ 16. Ianuarij.

VITA S. RADBODI VLTRAIECTENSIS EPISCOPI, PER F. LAVR. SVRIVM EX MS. CODICE, mutato stylo, pressius descripta. Auctoris nomen necdum compertum, sed fide dignus est. Numerum etiam capitum margini apposui.

Novemb. 29.
Cap. 1.

Radbodus theuronicis consilij nunciū sonat.

S. Radbodus dat operam literis.

Discendi causa degit in aulis regū.

BEATVS Radbodus è nobili Francorum stirpe prognatus, parentes Christianissimos habuit, & ipse suis meritis magno ornamento mundo fuit. Nam ab ipsius propè incunabulis iam animo tendebat ad caelos. Nomen eius mysterio non vacat, quod consilij nunciū Latinè possis reddere. A Christo enim mittendus erat optimi consilij legatus ad Frisios, à quibus maternum duxerat genus, quibus certè optimè consuluit. Dux Frisonum Radbodus, quem alij Regem vocant, matris eius atavus fuit, cuius nomen ei mater imposuit. Cum primùm discendi capax esse visus est, discendis literis admodum erat. Primæ ætatis tempus exegit apud Guntherum Coloniensem Archiepiscopum, auunculum suum, literis operam nauans. Sed cum illi Episcopo res aduocata accidissent, puer egregiæ indolis, hortantibus suis, plerisque etiam adiuantibus (quippè quem Dei gratia, qua præditus erat, omnibus charum efficeret,) primò ad Caroli Regis Francorum, inde ad Ludouici eius filij aulam se contulit: non quod palatinos ambiret honores, sed quod intra Regis palatium liberalium disciplinarum studia præclarè colerentur. Præerat autè gymnasio illi Manno philosopho cui sanctus puer, feruens discendi studio, sedulus adhærebat.

Eram

Erant autem ei condiscipuli Stephanus & Mancio, ætate quidem superiores, sed non tam studio. Itaque inter illos extitit pia quædam æmulatio, conabaturque alter alterum excellere, non honoris ambitu, sed humilitate, charitate, legendi & discendi diligentia. Quorum virtus eò progressa est, ut non multò post uterque Episcopus creatus sit, Stephanus quidem Tungrensis Ecclesiæ, Mancio verò Cabilonenfis. Radbodus autem venerabilis adolescens, instar apis sedulæ literarum floribus insidens, multam inde eruditionis copiam collegit, donèc omnium iudicio non mediocriter doctus est existimatus. Interim virtute animi adolescentiæ morus comprimebat, carnis rebellionem parsimonia edomabat, mundum & mundana omnia celestium amore contemnebat, spiritalibus inhiabat delicijs, rebus caducis omnibus nuncium remittere planè illecebras omnes respuens, solique Deo placere contentus & canis erat moribus, illecebras omnes respuens, solique Deo placere contentus. Nocte ac die spiritalibus vacabat epulis, & iam tum affectu atque desiderio confectabatur, quod postea opere præstitit.

Cap. 2.

Pugnat fortiter adversus vitia.

Cap. 3.

Eius patria.

Cap. 4.

Egilbertus Episcopus Traiectensis.

S. Radbodus fit Episcopus Traiectensis.

Marth. 7. Monachum profiterur.

Abstinentia eius.

Psal. 68.

Ioan. 2. Aqua in vinum mutatur.

Tob. 12.

Cap. 5.

Nec verò Regè eius latebat virtus. Nam quanto ille studiosius occultare se conitebatur, tato eius fama, vel maximè inuito illo, latius populi ore diffundebatur. Fit charus Regi propter morum integritatem, proceribus regni venerabilis, acceptus & probabilis populo, ut qui non obscure Deo gratus, & amabilis videretur. Postquam autem Carolus, sub quo adolescentiæ annos exegit, è vita decessit, suos volens inuicere, Lomaganium (sic enim vulgò eius patria dicebatur) adiit. Porro etiam Hugoni, summæ dignitatis Abbati, & ea tempestate inter Abbates præcipuo, sese adiungens, doctrinæ palmam præ cæteris tulit: simul etiam virtutis scalis semper ad altiora scandens, ut lampas cælestis præclarè ubique resulset.

Interea Egilbertus Traiectensis Ecclesiæ præsul vitam cum morte commutat. Tractatur de substituendo idoneo pastore, miraque Cleri & populi consensione, non sine nutu Dei, Radbodus omnium dignissimus censetur. Idem est Arnulphi, qui tum regni moderabatur habenas, itemque principum de eo iudicium. Itaque Cleri, Regis, principum, populi studio & voluntate vir sanctus, primò quidè huius rei ignarus, postea verò diu reluctans, Episcopus creatur. Ea re non mediocri animo dolore affectus, diu hæsitabat quid faceret. Tandem honorè fugere dum vult, vel iniutus rapitur ad cathedrâ honoris. Percepta igitur benedictione, æterni Regis miles processurus ad pugnam, armis spiritalibus animo virili se accingit, mutat habitum, moribus addit maiora etiam ornamenta, Christi que doctrinæ obtemperans, angustiam valde complectitur viam, perfectèque regularis fit monachus: neque à carni duntaxat esu, sed ab omni ciborum voluptate abstinens, biduanis triduanisque ieiunijs animum pascit, corporisque imbecillitatem, vix olibus hærens, naturæ necessarijs, ijsque vilibus sustentabat alimentis: interim tamen vultu hilaritatem præ se ferens, & ita se comparas inter suos, acsi delicatis cibus vesceretur. Voluit enim, quoad fieri potuit, omnes latere abstinentiam suam, paucis tantum eius consijs. Quam cum laicus quidam, Episcopo familiaris & crebrò eum inuifens, experiri veller, aliquadò ei ad mensam assidens, & more vsitato cum eo colloquens, tandem petit sibi copiam fieri bibendi ex poculo, quod erat pro consuetudine illi appositum: quod quidem erat ex onyche factum, congruenterque ornatum auro, sed aqua plenum. Vbi quid tum miri per seruum suum effecerit Deus mirabilis in sanctis suis, res ipsa sileri nõ patitur. Nõ sinit Episcopus, ut ille ex poculo bibat: nolebat enim in aliorum notitiam deduci, quid in illo esset: sed tamen oblata quadam opportunitate, alter clam arripit poculû, Episcopus verò id aduertit: sed cum prohibere non posset iam, quin biberet, suspirat ad Deum & ingemiscit. Et ecce antiquo renouato miraculo, aqua mutatur in vinum optimum. Id sentiens explorator ille, ad pedes sancti antistitis aduoluit, petit veniam, spòdet se deinceps nihil tale attenturum. Etsi autè præsul sanctissimus celare id voluit, non tamen par erat celari opus Dei, conuenienter illi sententiæ Raphaëlis angeli, dicentis ad Tobiam: Sacramentum Regis abscondere, bonum est: opera autè Dei reuelare & confiteri, honorificum est.

Quotidiana eius conuersatio, quoad in corpore vixit, quam grata Deo, quam optata & suavis hominibus fuerit, quotidiana illo virtutum augmenta capefcente, tamen si explicare nos pro dignitate non valeamus, tamen vel pauca commemorabimus, accepta ab illis, qui rebus gestis interfuerunt, ut facilius Lector fidem nobis adhibeat. Quicquid ex rebus mundi huius habere potuit, accuratè in pauperes erogauit.

RIUS
der
III
S

Benignitas
eius eximia
in pauperes

rogavit: cumque omnium bonorum operum floreret exercitijs, at tamen in benignitate erga pauperes nulli secundus fuit. Quotidie, demptis paucis solennitatibus, suis manibus lauabat pauperum pedes, praebebat eis victum, nudos vestiebat, infirmos visitabat, claudis & pupillis curam adhibebat. Eiusmodi studijs & officijs humanitatis & misericordiae diu noctuque incredibili vigilantia & sollicitudine indefessus vacabat, nec unquam id genus frangebatur laboribus: id plane in luctu ponens, quicquid in miserorum solatia contulisset. Nulla apud eum visebatur ornamenta, aut inanis mundi pompa: non illi inerat auri sacra fames. Neque praebebat, eiusmodi oblectari. Itaque contempto mundo, & quicquid is praestare poterat amicis suis, caelestium amore feruebat, solo corpore degens in terris.

Cap. 6.

Cum autem Traiectensem Ecclesiam Dani vastassent, saepius Dauentria morabatur, animo tamen semper Traiecti habitas: quod etsi, reddita pace, crebro se conferret, non parum dolebat & ipsi, & alijs, quod res & tempus non sinerent cum illi perpetuo residere. Proponere sibi in animo ad imitandum multos sanctos patres eos praefertim, qui eiusdem Ecclesiae fundamenta in firma petra Christo primo collocarunt, puta sanctos Vuillibordum & Bonifacium, meritis & sanctitate praecipuos, quos ardui itineris, quo illi praecesserant, duces sibi elegit, imitandosque suscipit: quos etiam in superliminaribus pectoris sui depinxit, intentaque animi contemplatione semper intuebatur. Qui morum sanctitate & optimis exemplis, mitorumque patrocinijs etiamnum summi Regis familiam subleuant. Quorum alter in pace confessione, alter sanguinis effusione clarus, ambo ex hoste triumphantes, caelestis militiae consortio perfruuntur. In horum igitur vestigijs insistens, femina fidei spargebat commissio gregi, seipsum quotidie viam hostiam immolabat Deo, toto pectore adspirabat ad caelestem patriam, moriebatur mundo, vivebat Christo, totus versabatur in caelo. Erat lucerna Christi super caedabrum posita, lucens omnibus, qui in domo Dei erant, interim apud se coram Deo humilis.

Singulari
deuotione
colit SS.
Vuillibor-
dum & Bo-
nifaciu Hol-
landiae Apo-
stolos.

Matth. 5.

Cap. 7.

Multa futu-
ra praedic-
ta eius
virtutes.

Nec deerat illi prophetiae spiritus. Multa enim, ut praedixerat, cito euenerunt: multa non longe post acciderunt. Semper animo Domini legem meditabatur, nec eo contentus, etiam opere exequabatur eam: factus iam victor animi, doctor charitatis, cultor castitatis, pauperum sustentator, mœrentium consolator, Clero spes inuicta solatii, populo indefessum leuamen, suis omnibus a facie inimici turris fortitudinis, iusti ad eum tenax, ut nec desperis nec aduersis adduci posset, ut ab eo desisteret. Nunquam ab eius ore Christus absuit, quem etiam animo perpetim, quicquid ageret, affixum habuit. Nunquam vel lectionis, vel orationis studio fatigabatur, nunquam misericordiae officijs & operibus satiabatur, ieiunijs & vigilijs semper addictus. Eius labia semper stillabant dulcedinem, seruebant pacem & salutis remedia: semper Christum eius eloquia sonabant. Praecedentium patrum, ut diximus, exempla cupidissime sectabatur, eorum memoriam legendo, audiendo, colloquendo, vel quippiam de eis componendo incredibili auditate usurpabat. Tenebat de illis hymnos & encomia, quae in eorum solennitatibus depromerentur. Et ne quis putet nos a vero aliena dicere, extat integrum beatissimi Martini Episcopi officium, ab ipso compositum. Illum enim praeter ceteris specialem sibi patronum delegerat, nihil dubitans eius se patrocinijs adiutum iri. Nullis unquam frangebatur aduersis casibus, nullis circumuentus est rugientis hostis insidijs: vndique firmissimo Dei praesidio communitus, non cuiusquam hostilia arma, non quocumque casus alpe-ros reformidabat.

Cap. 8.

Visitans aliquando creditum sibi gregem, in Frisiam profectus est, ut si qui illi pristini erroris emergerent frutices, eos spiritali vomere extirparet, doctrinaque dei credentium animos irrigaret. Occurrunt autem Dani, eiusque conatus impediunt. Sed ille tamen nihil mortis periculo absterritus, salutare eis adhortationes adhibet, ut repudiatis erroribus, complectatur veritatis viam. At illis obduratis animis in malitia persistentibus, mortemque ipsi minitantibus, anathematis in eos sententiam vibrauit. Tum vero diuina ultio confestim eos percussa est. Nam peste horrenda tanquam fulminis ictu percussi, omnes ferè extincti sunt. Nec unquam impuniti tulerunt, quoties Traiecti molestia eum affecere. Euestigio enim Dei iudicio plebs crebatur, ut per sepe testati sunt ex illis paucissimi, qui se viuos euasisse laetabantur.

Dani eius
plexi ana-
themate,
peste pere-
unt.

Cap. 9.

Per id tempus Baldricus egregius adolefcens, Ricfridi Comitris filius, inter ceterum ad beatum virum venire solebat. Itaque quandoque praesente illo, vocauit ad se Ni-gerum

SUI

90
10
RV

gerum presbyterum & Richardum militem, aitque ad illos spiritu prophetico: Adolefcens hic, quem cernitis, mihi in Episcopatu succedet, & per eum Deus se-

Baldrici fi-
bi successu-
rū prædicit.

dem hanc instaurabit, Ecclesia res multum augebit, destructa & diruta reparabit. Neque id semel atque iterum, sed crebrò de illo adolefcente prædixit. Vera autem dixisse eum, toto orbe teste, res ipsa declarauit.

Aliquando Missam beatus vir celebrans, cum Apostolus recitaretur, accitis ad se Eliopho & Roguito presbyteris cœnobij Embricenis, ita ait: Equidem nõ diu post hæc victurus sum. Diligenter ergò honorem habetote huic iuueni Baldrico. Ego enim post annos tres & menses sex hic è vita abiturus sum, & hic sine dubio obrinebit sedem meam. Illi his auditis, stant attoniti, non mediocriter admirantes eius vaticinium. Non diu post idem iuuenis eo tempore, quo solent sacri conferri ordines, duos suæ ditionis clericos Bennonem & Saxonem ad virum Dei adducit, orans vt sacros ordines ab eius manibus accipiant. Cui vir sanctus, vt semper erat iucundo ore, subridens, Noli, inquit, fili, frustra me ad hanc rem inuitare. Tu-

Cap. 10.

Prædicit re-
pus mortis
sue.

um est id, quod me rogas, præstare. nõ enim meis, sed tuis, manibus isti ordinabuntur: idque post annos duos & menses sex. At Baldricus iuuenis animo consternatus, fundit lachrymas, omnia vel ruta timens, nec credens fore, quod vir sanctus aiebat. Cemens autem beatus Episcopus non mediocriter eum discredari, blandè consolari eum cœpit: Nè timeas, inquit, Baldrice, nec animus generosus ignauia frangatur. Res Ecclesia, quæ nunc pauper & inops habetur, per te donis Dei innumeris locupletabitur, & rerum facies inopinatò mutabitur. Tu ades Episcopi, iam multis annis Traiecti Danorum vastatione euerfas, pristina dignitati restitues. Hæc aliaque id genus plura vir sanctus euentura prædixit, quæ non secus, atque ab illo dicta sunt, vt iam ab omnibus cerni licet, postea completa sunt: ita vt verbis frustra fidem ijs facere videamur, quæ suis quisque oculis vera probare potest.

Prophetia eius.

Cum à Rege inuitaretur, vt aliquid ei præstaret officij, comiter respondere solebat: luttum est, sublimioribus obedire potestatis: sed Episcoporum non esse, secularibus implicari negocijs, in quorum castris milites Christi militant, quisnam ambigit? Debent illi spiritaliter induiti armis Ecclesiasticis, pro Regis & populi salute, pace & stabilitate cum suis Dominum deprecari, continuis precibus animarum lucra querere, non sectari terrena. Milites, militia regis cingulo præinctos, beneficijque cumulatòs, id præstare par est. Atque ita inspecta lege perfectæ libertatis, nec blanditijs dimoueri potuit à sententia, nec minis vllis, si quæ essent intentate: soli Deo placere mælens, quàm hominibus.

Cap. 11.

Rom. 13.

Non debet
Episcopi se-
cularibus
fungi offi-
cijs.

Cum sic autem longè antè præciseret obitum suum, dubitare nemo potest, quin ardenti lucerna preparauerit se Domino, à nuptijs redeunti. Vigilauit planè, vt confestim aperiret pulsanti: triticique mensuram Domini sui familiæ tanto diligentius erogauit, quanto certius nouerat se breui rationem illi redditurum. Nec formidabat mortem, cui mori lucrũ, & viuere Christus erat. Ad pacis, concordia, charitatisque studium, ita vt solitus erat, hortabatur suos: se ipsum verò pauperem spiritu, meritis diuitem, à terrenis alienum, cælestibus familiarem, quantum humana finit in imbecillitas, efficere cõnitebatur. Ieiunijs, psalmodiarum delicijs, elemosynis magna animi contentione mortem suam communire curauit.

Cap. 12.

Luc. 12.

Ibidem.

Ad mortem
vt se præpa-
raret.

Non est hic prætereunda sublimis illa visio, quam ipse sibi obtigisse quibusdam è suis indicauit. Cum aliquandò grauiter decumberet, ita vt viuendi spem omnem abiceret, beatissima Dei genitrix semperq; virgo Maria, subsequenterbus ipsam sanctis virginibus Tecla & Agne, cum multa luce ei apparuit, totum habitaculũ splendore perfundens. At ille tanta visione valdè perterritus, loqui præ timore nihil potuit, & propemodum exanimatus est. Tum verò porta salutis, Domina mundi, consolationis medicinam ei adhibens, omnemq; non modò timorem, sed etiam languorem depellens: Nè timeas, inquit, Rabode: certus eam te intueri, cui crebro supplices offers preces. Non ego te mea dedignor consolari presentia, qui in tuis ad Deum precibus, meï semper memoriam vsurpas. Noueris autem, nihil ex hoc morbo tibi imminere periculi: sed curatum te iri, nec tamen diu postea in carne victurum. Securus esto tui: vigilare & operari nõ cesses, sed perge, vt cœpisti. Sub his verbis repente splendor ille disparuit, sed permãsit diu odor gratissimus: morbus omnis planè ablatu est. Hæc cum ille clam quibusdam è suis exposuisset, (neque enim, se viuente, voluit cuiquam ea innotescere) simul etiam formam, habi-

Cap. 13.

Beatissima
virgo Ma-
ria ei appa-
ret.

Eccè quam
sit saluti-
ferum, crebrò
innocare
Dei param
virginem.

Handwritten notes on the right margin, including the word "IULIUS" in large letters and other smaller markings.

